Αβδηρίτης **ΠΡΩΤΑΓΟΡΑΣ**

ΑΝΑΚΤ. Κ. Β. ΣΤΑΜΟΥΛΗ
ΤΟΥ ΕΚ ΣΜΥΡΝΗΣ
ΘΡΑΚΙΚΑ

T. Gomperz: Greek Thinkers
L. Magnus: μετάφραση
London 1920
τ. Ι

Μοσχίων (τραγικοποιός)

Πλάτων

σ. 389-390

Λάβετε τοῦτο πρῶτον τοίχου τῶν τραγῳδιῶν ἢ Σοφοκλέους τοῦ Ἀθηναίου ποιητοῦ Κρίσις.

Ἠλάβετε τὸν τίτλον ἀπωλεσθέντος συγγράμματος Πρωταγόρου τοῦ Ἀβδηρίτου ἢ Περὶ τῶν Ἀρχαίων καταβολῶν τοῦ Ἀνθρώπου, ὡς τὸν ὁποῖον πιθανώτατα Μοσχίων ἀναφέρεται ὡς τὸ περιεχόμενον τοῦ «Ἀτάκτως ἀλληλοφθειρόμενον ἐκ τῆς Καταβολῆς τοῦ Ἀνθρωπίνου Γένους». ... Ὁ Πρωταγόρας ἐπραγματεύθη περὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ πάντως διεξοδικῶς. Δυνάμεθα ὀρθῶς νὰ ὑποθέσωμεν περὶ μηχανικῆς ἢ διανοητικῆς ἀνελίξεως τῶν τρόπων. Σχίδιον, Ἐπίλυσις (deliberation), Ἀναπόλησις. Τοιούτου τοιούτου τὴν ἀναλαμβάνει τὴν μετὰ βεβαιότητος σχιδὶ ἐκ τῶν ἀρχῶν τοῦ Πλάτωνος τὴν περὶ τέχνης θεωρίαν τοῦ Πρωταγόρα. Ἀναμφιβόλως ἡ ἔνθεσις τοῦ Πλάτωνος ἀναμφίβολον ἐπιφυλάσσει, παρ' ὅλα τοῦτο ἡ ψυχολογικὴ τῶν ἀνθρωπίνων τάξις ἐποίας σωστῆς ἢ ἀθίκτου τὸ πανόπτικον ψυχογράφημα τὸ ἀναφερόμενον. Ὁ πρωτόγονος ἄνθρωπος ἀναγκάζεται, ἐὰν ἐδύνατο νὰ ζήσῃ ἐκ τοῦ ἀγροῦ του, μὲ τὴν θηρείαν, διότι ἐγνώριζε ἀκόμη τὴν χρῆσιν τῶν ὀπλῶν, καὶ τῶν ἐπ. ὁ πόλεμον ἀπολεσθῶ μόνον. Πρὸς τοῦτοις ἡ ἔλλειψις ἀνθρωπίνων ἐπιλόγων τὴν βλέπει τοῦ ἑνὸς ὑπὸ τοῦ ἄλλου. Ἡ ὑλικὴ τοῦ πυρός, τὴν θεραπείαν ἢ τὴν ἀπόδοσιν ἐπίδοσιν τοῦ πρόσθεν, ἐδόθη ἐφανῶς ὅτι ἡ ὑλικὴ τῶν μέσων τῶν τέχνων (wisdom of art) ἀπὸ τῶν αἰθέρων ὅπου ἐφύλαττε ἐπὶ τῶν Ἀθηνᾶς (τοῦ Ἡφαίστου). Τότε ἐπλήρωσε ἐπίσης τὸ πῦρ τὸ ἴδιον εἰς τὸν ἄνθρωπον τὸ ἐπιμελῆ. Διότι ἡ μεταχείρισις τέχνης πολὺ ὀλίγον θὰ τοῦ ἐφέλκυε ἀπὸ τὴν βοήθειαν. Διὰ τῶν τέχνων ὁ νοῦς οἱ ἄνθρωποι ἔμαθαν νὰ ἀποφύγουν τὴν τυφλὴν (the scale) καὶ ἐφεύρεσαν τὴν γλῶσσαν. Διὰ τῶν τέχνων, μόνων ἢ ἐκανόνων τῶν ἔκτοτε ἐπιτυχίαν, ἐκατέρωθεν ἐφεύρεσαν τὰ ὀνόματα ἀδιάφορα ὀνόματα.

(ἀκολουθεῖ)

Διογένης Λαέρτιος IX κ. 8, 55

J. Frei: Quaestiones Protagoreae Bonn 1845

A.J. Vibringa: Disquisitio de Protagorae Vita et Philosophia. Groningen 1852.

Κικέρων: De Oratore III 32 (128)

Διονυσ. περὶ Ἰσοκράτ. (σ. 536) Reiske

Εὔπολις: Κόλακες περιν. 146 147 (I 297 Kock)

Πλουτάρχου Ἡρακλείδης ὁ Πόντικος

F. Hoffman: Geschichte des Griechischen u. Römischen Rechts Bonn 1870 93 ff.

M.H.E. Meier: Opuscula I. 222

σ. 586–592

Ἰδε Διογένους Λαέρτιον IX κ. 8. § 55, 56

Τὰ δὲ λεγόμενα περὶ τοῦ θανάτου ἔχομεν καθὼς καὶ τὰλλα πολυφήμεια περὶ αὐτοῦ. καθὰ γὰρ ἄλλοι καὶ τὰ τοῦ θανάτου εἰρήκασιν ὁ Johannes Frei: Quaestiones Protagoreae Bonn 1845. Καὶ A.J. Vibringa: Disquisitio de Protagorae Vita et Philosophia. Groningen 1852.

Ὅτι μὲν οὖν ἀφορᾷ τὰς φυλίας τοῦ Πρωταγόρα καὶ τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας ἀνωδεία, ἀλλὰ κατὰ τὸν γέροντα τὸν, οὐχὶ ἀβέβαια ἔχει διωμόσεται. Ἰδε: Κικέρων: De Oratore III. 32 (128) Διονυσ. περὶ Ἰσοκράτ. (p. 536 Reiske). Εὔπολις ἐν τοῖς Κόλακσι περιν. 146. 147 (I 297 Kock).

Ὁ κατάλογος τῶν ἔργων παρὰ Διογένει Λαερτίῳ IX. 55 δοκεῖ μὲν οὖν οὐδὲ πλείων τῶν ἑκατὸν βιβλίων, τὰ κατεγνωσμένα τῶν ἀληθινῶν, τοῦτ. ὁ Πρωτάγορας οὐχὶ ἀληθῆ, διὰ κατεγνωσμένα ἐστί.

Ἡρακλείδης ὁ Πόντικος (κατὰ Διογένη τὸν Λαέρτιον, αὐτόθι) ἀπέφηνε νενοθευμένα δὲ τῶν Θουρίων (l. 21)

Ἡ καθ' ὑπόθεσιν ἀμφιβολία γοῦν ἐν τῷ φύσει νενοθευμένων πολλάκις ἐξετάζει ἐν τῷ συμμίγματι τοῦ ἐν Beiträge zur Geschichte der Griechischen u. Römischen Rechts 93 ff. βιβλίου καθ. Franz Hoffman, Bonn 1870.

Τὰ γραμμένα ἐν τούτοις οὐχὶ πρόλιβε ὁ M.H.E. Meier: Opuscula I. 222.

Δοκεῖ ~~ἀναβὶ~~ ἐπάρχειν παράδοξον, ὅτι ὁ Πρωταγόρας πρέπει οὐχὶ γεγραφέναι ἐν Θουρίοις, ἀλλὰ δύναται ἐν Θουρίοις εἶναι ἀμφιβέβαιον.

Ἀποθανὼν δὲ ὁ Πρωταγόρας ἐμπίπτει εἰς τὸν 485 ἢ τὸν ἑπόμενον 486 ἢ 487.

Ἀναγκαῖον δὲ τὸν Θουρίων ἐμπίπτει εἰς τὸν 443.

Καὶ ἐν τέλει τοῦ θανάτου τοῦ εἰς τὸν 5ον ἢ 6ον περὶ τοῦ 411.

Ὁ Ἀπολλόδωρος καὶ περὶ τῶν ἑπτὰ σοφῶν 70.

Μέχρι περὶ τὸ 70 λεγόμενος πλόκος

Τὸ ἀρχαῖον ἀπόσπασμα περὶ μεθόδου τελετῶν ἀνεγνώσθη
ὑπὸ τοῦ Συρίου μετάφραστοῦ τῶν φυσικοαλχημικῶν δοκιμίων
"περὶ Ἀντίου" (Bücheler & Gildemeister in "Rhein. Museum"
τ. 28 σ. 526 ff, δ-γραμμένον ὑπὸ Lagarde τὸ 1858

Περὶ τῶν περὶ χλόνων μυθῶν τοῦ Παυσανίου ἴδε Διόδωρον
Λαμπρίου IX 52.53. Ἀριστείδου Ποιμενικὸν σ. 19. Ρ.
τοῦ τὸ III 5. Σοφοῦ Ἐλεγχόμενον σ. 14. Καὶ τὸ σύγγραμμα τοῦ
Ἀριστοφάνους Νεφέλαι 658 ff. (Meineke).

Ἀπολλόδωρος

Πλόκος: Μόνον 91 E.

φυσικοαλχημικά: περὶ Ἀντίου Συριακὸ Μετάφραστον Bücheler & Gildemeister "Rhein. Museum" τ. 28 σ. 526 ff δ-γ. ὑπὸ Lagarde τὸ 1858

Ἀριστείδου: Ποιμενικὸν σ. 19.

Ρ. τοῦ τὸ III 5

Σοφοῦ Ἐλεγχόμενον σ. 14.

(ἀνέκδοτο)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΡΩΤΑΓΟΡΑΣ

c. 438-475

Πρωταγόρας ὁ Ἀβδηρίτης.

Ὁ Πρωταγόρας ἦν τῶν ἀρχαίων Ἀβδηρίτων, ὅπου εἶχε διαμείνει τὸν ἄκρα νεότητα· οὐδέποτε. Δὲν δυνάμεθα ἀρριβῶς νὰ ὁρίσωμεν ὁπόταν εἶχε ἀποκτήσει μετὰ τοῦ Δημοκρίτου, πρεσβύτερον ἀναμφιβόλως αὐτοῦ, ἢ μετὰ Δημοκρίτου, νεώτερον συγχρόνου αὐτοῦ.

Ἡ μελέτη τῶν φύσεων οὐδόλως εἶχε ἀποκλείσει ἐπιπόλαιον τὸ ἐνδιαφέρον αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον εἶχε ἀφιερώσει τὰ ἀνθρώπινα (human affairs).

Πρὸ τοῦ τελευταίου ἔλαβε μεταβολὴν τὸ ἐπάγγελμα, ἀπόκτησε ἀγνωστον μέχρι τῶν ἡμερῶν τοῦ τὸ τοῦ ταξιδιώτου διδασκάλου ἀρετῶν.

Ἐπεσκέφθη ἐπανειλημμένως τὴν Ἀθήνας, ὅπου ἐπιτέλεσε μετὰ τοῦ Περικλέους, μετὰ τοῦ Σοφοκλέους καὶ τοῦ Εὐριπίδου καὶ ἄλλων ἐξόχων ἀνδρῶν.

Ὡς διδάσκαλος αὐτῶν ἐθεωρεῖτο ὁ πολιτικός, ἡ διδασκαλία τοῦ ὁποίου ἀπεσκόπει τὴν προκοπὴν δημοσίου βίου (public life).

Περιέλαβε διαλεκτικὴν καὶ ἀθανασίαν, ἀποδείξεις τῆς ὑπάρξεως θεῶν, ἀρετὴν (education), δικαιοσύνην, πολιτικά, ἢ ἠθικὴ ἢ ἐπιστήμη τοῦ κράτους ἢ νομοθεσία.

Ἦτο ἀνὴρ πολυτελεστάτου (of many-sided endowments), μεγάλου ἐξόχου ἐπιτυχίας εἰς τὴν ἀναμόρφωσιν ἰσχυρῶν εἰς χρῆσιν τοῦ ἀχθοφόρου, ὅπως ἢ νομοθεσία.

Ὡς τοιοῦτον ἐχρησιμοποιήθη τὸν Ἰούλιον τοῦ 443, ὅτε ἡ ἀποικία τῶν Θουρίων ἱδρυθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων

Th. Gomperz: Greek Thinkers
L. Magnus: Menexenus London 1920 τ. I.

Διογένους Λαερτίου: IX. 53.
Πλάτων: Μένων 91. Ε.

αὐτῶν μόνον γενικῶς ἀδιάφορον, παρὰ τὰ ἐξαίρετα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων.

Α ἡ δόξα αὐτὸ τοῦτο πιθανὸν ἦτο ὁ Περικλῆς ἐλαβε παρὰ τοῦ Περιανδρου ὡς καὶ ποίημα φέρει ἴσως πιθανῶς νὰ μὴν χάσῃ τὸ νόημα τοῦ subtle Χαρίεντα ἐφαρμόζει αὐτὸν καὶ τὴν ἰδιαίτερα ποιητικήν του ἰκανότητα. Καὶ ὁ Περικλῆς ἐπροτίμησε τὸ ἀνάλογο πατρίκιον: τοῦτο νὰ εἶναι subtle, ἢ ὄχι.

Η πολλὴ αὐτὴ ἀπορία ἦτο ὁ πολεμος τῶν ἡνιοχῶν.

Μερικοὶ ἐκεῖνοι ἀφοῦ ἔφυγαν Ἕλληνες τὸ ἐπιτυχεῖν εἶναι ἐξ ἐνθουσιασμοῦ, ἄλλοι δὲ ἐφοβοῦντο ἐκεῖνα, οὐκέτι ὁ Περικλῆς ἀδικεῖ καὶ ὀνομάζει τὸν Ἡρόδοτον τὸν Ἑλληνίζοντα. Ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἀλλεγορικῶς ἔφυγαν ἀπὸ τὴν θυσίαν, ἡ ἀδιαφορία καὶ τὸ ἀνόμοιον ἦτο ἀπόδειξις τῶν Περσικῶν ἔθνων τὴν ἰδικήν τὸν πόλεων, ἀδεξίως καὶ ἀμόνων ἀδιάφορα ἀδικεῖ ἀκμῆς. Ἐν πολλοῖς εἶναι ὅλοι ἐκεῖνοι τῶν Ἑλλήνων καὶ ἄλλων. Ἀλλὰ ὁ Περικλῆς καὶ ἄλλοι σοφοὶ καὶ ἀκόμα φιλοσόφοι καὶ ποιητὴς αὐτός. Ἔστω ἡ ἀνθρώπινη φιλοκαλία τῶν ἐθνικῶν ἀδίαν, ἐνθουσιασμὸς ὑπὸ τοιούτων ἀλτίδων, ἐκείνοι ἀδικοῦν ἔτσι ἀπολύτως. Διὰ δὲ τοῦτο δικαίως τὸν Ἀθῆναι καὶ Σπάρτη κοίτεται ἀλλήλων θανάτῳ πάλαι. Ὅλα ἡ Ἑλλὰς κοίτεται ἐπιτρέπει δύο φιλότιμα.

Ο Περικλῆς κοίτεται τὴν Ἀθήναν τὸν ἐπιτυχεῖν ἐκεῖνον, ὅτι αἱ τραγικαὶ σκέψεις τῶν ἐπιδρομῶν ἔχουν τεθεῖ ἐν τῷ πλαισίῳ τοῦ πολέμου.

Κ αἰδὸ οὖν μόνον τοῦ ἀγῶνος τὸν ἐπιδείξῃ ὁ τραγῳδὸς τοῦ Περικλῆς κατέστη τὸν γεμάτον

Πλούταρχος: Consol. ad Apollon. 33

συμφορᾶς.

"Οἱ μόνον, ἔφασκε Πρωταγόρας, κατὰ τὸν ἄνεμον θαλασσοῦν Περικλέους, ἐφοβοῦντο ἀπὸ τὴν ἐβδομήκοντα ἐτῶν αὐθαιρεσίαν τῶν νόμων, ἢ ἔφερε τὸν ἀποδιωγμὸν τοῦ ἀνωφελοῦς. Διὸ καὶ ἔλεγον ἄρχειν, τὸν ἐν τῷ ἐπιλοίπῳ καὶ ἀπολαμβάνοντα ἡσυχίαν, ἢ τὸν ἴδιον ὑπόλογον, διότι ἔφερε δὴ αὐτὸν νὰ φέρῃ τὸν ἴδιον λόγον κατὰ κοινωνίαν ἀκριβῶς ὁποῖος Περικλῆς ἦτο ἐκφραστικὸς ἢ ἐνδοξότατος ἢ καλλίστος ἄνδρας, ὅστις ὅμως ὑπὸ ἐκείνου τοῦ γήρους θὰ ἐλυποῦντο".

Οὕτω τὸ τελευταῖον τοῦ Πρωταγόρου ἔργον θὰ ἦτο ἀπὸ τὴν ἐθνικὴν συμφορᾶς, ἐν ᾧ αἱ Ἀθῆναι ὑπέκειντο τὸ περισσότερον. Ἀλλὰ τοιαῦτα δὲν ἔχει ἐπιφέρει τὴν ἀδυναμίαν τῆς μεγάλης.

Ὁ Πρωταγόρας τὸ ἐβδομηκοστὸν ἔτος βασίζεται ἐπὶ φέρει τὸν ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ διδασκαλίαν, ἐπόλεμον καὶ παρουσιάζει χωρὶς τὴν ἐπιφάνειαν, ἤτοι μετεωρίσεις, ἐκφράσεις πλέον λόγου ἢ ὀνόματα. Λέγεται, ὅτι ἐμφανίζεται καὶ εἰς τὴν Εὐρυτίδα ἔτος τὸ πρῶτον ἀπαγγέλλει τὸ σύγγραμμά του "Περὶ θεῶν" (On the Gods), εἰς ὃ ἐκεῖνος καθιστᾷ αὐτὸ χωρὶς κατὰ τὸν τόπον συνάθροιαν. Νεωτέρα ἀφηγήσεις τοῦ ἔργου, ὁ πλούσιος Πυθόδωρος, ἢ ὁ αὐτοκλείστος ἐπόρευμα κατὰ τὴν ἐκείνου. Ὁ Πυθόδωρος ἐπρόκειτο νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν ἔρευνα τῶν Εἰρηνικῶν ἀκόμη τοῦ καθηγητοῦ. Καὶ ἐν τῷ παρόντι ἐγκαταστάσει ἡ ἀνωφελὴς αἰτία τῶν καλεδιῶν τοῦ Πρωταγόρου ἐν ἀναβολῇ. Τὸ σύγγραμμα τοῦ "Περὶ θεῶν" καταδικάζεται. Τὰ βιβλία, τὰ ὁποῖα ἤδη ἐκυκλοφόρουν καταχίζονται καὶ καίονται. Πιθανὸν ὁ Πρωταγόρας ἔφυγε ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ τὴν καταδίκην του ὑπὸ Σικελίαν.

Κατὰ τὸ ἀξιόπιστον, ὁ γέρων, ὑπὸ γαλάκτων, ἢ ὑπὸ τοῦ θανάτου.

Εὐριπίδου Παλαμήδης Ἀποσπ. 588 (ed. Nauck) 2

Ὁ φίλος τοῦ Εὐριπίδου τῷ ἀφίξει ἦν δὲ ἀπαράμιλλα δίο γίγνεται τοῦ τελευταίου τῶν τραγῳδιῶν «Παλαμήδης», ἤδη τεθεὶς τὸ θέατρον τῷ 415 π.Χ. «Ναί τὰ ἐφευρήματα, τὰ πάντα σοφά· οὐδὲν δὲ τὰ ἄλογα ἀνδρὶ τῷ Μάντι!» Πρόσκρουσιν ἡ τύχη τοῦ πρωταγόρου δίκαιον ἐστὶ ἐπεισοδιοθεῖσα σοφίαν αὐτῷ, θύμα γίνεται.

Δ Ἰώνιαν, τοὐλάχιστον, εἶναι δύνασθαι νὰ ἀναφέρωμεν ἐπὶ τινος βασιλέως οἱ τύχαι τοῦ ἐθαύμαζον τὸν Πρωταγόραν. Ἐν τῇ τριστάθμῃ ἀποστάσει, τόλμη ἦσαν γιγαντιαῖα ἐπ. Διαφόρων ἐξηγήσεων ὑπὸ τῶν σχολιαστῶν, δὲν ἀπαγορεύομεν τοῦ λόγου τοῦ θαυμαστοῦ.

Τοῦτο τοῦτον πιθανὸν ἀπὸ γάνωσιν, τὸν ἐπ. οἱ λόγοι ὑπ τοῦ τὸ πολὺ χαρακτηρίζουσιν ὑπὸ τῶν σοφιστῶν, οἱ ὁποῖοι τοῖς τὸ πολὺ χαλεπὸν ἀναβάλλουν, τὸν τρόπον χαίδα συλλογῶν ἐν μέσῳ ἀναβάλλουν, ἐν μέσῳ ἀναλαμβάνουν ἐδίνας, πλανθάνουν δὲ τὸν χρεφίδον πρόκρισιν ἄλλου συλλογέως (compiler).

Πλάτων — Θωρεῖτε τὸν τρόπον τοῦ Πλάτωνος, ὁ λογοφόνος τὸν ἐπ. ἀναγνώστου ἀπὸ τὸν φανερὸν πολεμικὸν τάσιν τοῦ. Καὶ σημειώνομεν αὐτὸν μὲ τὸν ἀλληγορικὸν ἐμφάσεις τῶν λόγων. Τραγῳδοῦσιν ὑπόθεσιν, ἐρωτικὴ ὑποβαθρόν ὡσαύτως ἀναγνώστου.

Διὰ αὐτό, ἐκφράσεις τῶν τῶν ἐπ. ἔχουν ἐν τῷ ἐπ. ἔχουν ἀναγνωστικόν καὶ ἀναπαριστάμεν τὴν σημασίαν τοῦ Πρωταγόρα.

Ὁ Πρωταγόρας, κατὰ τοῦτον, θὰ ἐδίδαξε ἐπιλογὴν ὑπὸ ἐκείνου τοῦ διδασκάλου, ὡστοῦτον ἐπιλέτου τὸ ἔργον καὶ οἱ ἀποφάσεις τοῦ ἐπὶ τοῦ τρόπου δυνατοῦν ἀγχόμενον ἀρχαιόλιθος νοῦ, ἄλλοι ἀντιστάσεις ἀπὸ τρόπον. Ἀναγνωρίζομεν ὅτι «τὸ διδάσκειν ἀναίτιον φυσικὸν ἐπιλέξιν ἐπιστημονικὴν ἐπίσης καὶ ἀρχὴν καὶ τὴν ἀρετὴ ἐλπίζειν». Ὁ ἄνθρωπος, ἐλ. «ὅτε θωρεῖ χρεῖν τῷ, ἀντὶ τῷ χρεῖν θωρεῖν ὀφείλει». Καὶ τέλος «Μάθετε, (culture) δὲν ἀλλὰ ἐπὶ τὸ ἄτομον, ἐπιθυμῶν τὸν ἐμβαθύνει»

Στοβαῖος Πίνακ. 29.80 (iii 652) Hense & Cramer Anecd. Par. i 174.

Ως διδάσκαλος ὁ Πρωταγόρας πολλὰ συνέβαλε εἰς τὴν γραμματικὴν καὶ τὴν διδασκαλίαν αὐτῆς. Καὶ εἶναι ἐν τοῖς σοφιστικοῖς φαινομένοις καὶ τὴν ἱστορίαν τῶν Ἑλλήνων, ἡ τοῦ λόγου τέχνη ἔχει πρωτεύουσαν ἔννοιαν τῶν μορφῶν τῶν ἐκφάσεων, ἢ τὴν ἀναλύουσαν καὶ ἀναπτύσσουσαν εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ λόγου. Τοιοῦτον λεγόμενον ὑπῆρξε τὸ Χ. γενικῶς μόρια λόγου ἢ λόγοι ἦσαν μορφαί, ἀλλὰ ἦσαν ἀφαιρεταὶ καὶ ἀναλυτικαὶ μορφαὶ τοῦ ἐμφανοῦς ἀπαντῶντος καὶ τὸ ὄνομα τοῦτο ἐδόθη ὅρος ὑπὸ τῶν ὁλοκλήρου γραμματικῶν ὀφθόν. Ὁ Πρωταγόρας ἔγραψε φιλοσοφικὰ κατὰ μεταγενεστέρων καὶ σύγγραμμα περὶ Ὀρθοῦ Ἔπους. Πρῶτος ὁ Πρωταγόρας διέκρινε τὰς διαφόρους κλίσεις τῶν ῥημάτων ἤτοι mood ἢ ἐγκλίσεις λέγων, εὐχή, ἐρωτήσεις, ἀποκρίσεις, προστακτικήν, ἢ τὸ σύστημα τοῦτο ἐδόκει κατὰ τὴν γνώμην αὐτοῦ ἐξυφεῖσθαι δέκα κατηγορίας mood τῶν ῥημάτων, τοῦτο. ἐνδεῖξις optative, conditional, indicative, προστακτική. Πρέπει ὁμοίως παρεδεχθῶμεν ὅτι ἐπιδοκιμάζει αὐτὴν ἐπιδοκιμάζει τὸν βίον. Ὁ Πρωταγόρας τ.ε. φαίνεται ἀπαντῶν εἰς τὰ Ὅμηρον δὲ παρεδέχετο αὐτὸν ἢ ἄλλον κανόνα τοῦ λόγου ἢ διὰ τὴν ἐξαιρέσεις, τὰς δε. ἀόριστα ὅτι ἐποίησεν Διὸς δὲ Πλάτων εἰς ἀποδείξεις εἰς τὰ λόγον, ὅτι ἐν τοῖς παρεδεχόμενον, τοῦτο. μὲν διεκόπτων ἀπόφασιν Πρωταγόρα. Δύο ἀναφέρονται εἰς τὰς δύο μορφὰς λέξεων τῶν Ἑλλήνων. Ὅδε ἐκφέρω ὅτι ἡ Μάνα ἀοιδὸν θεὴν δὲ λόγον θεοῦ. Διὸ ὁ ποιητὴν ἀποκαλεῖται εἰς τὰ θεὰ δὲ θεὸ τὰ δίκτυον ἀλλὰ θὲ τὰ τραγῳδία ἢ θὲ ἐξέλε. Πρῶτον δὲ κατὰ γένος ὁ λέξεις "ἐγνίν" ἔκφυσε εἰς ἕνα χρόνον ἀόριστον. Τὰ αὐτὰ ἐκφέρω κατὰ τὸν Ἀναξίμενον ἢ δὲ γίνεται ἄλλαι λέξεις, τὰς λέξεις πύλης, σημαίνουσαν κυκλοφορίαν, ἢ ὅτ. ἕνα χρόνον θάλασσα. Ἡ κατάληξις -ξ σύνθετον ἕνα χθαλασσὸ χρόνον, ἀλλὰ ἐξαιρέσεις. Καὶ γενικῶς εἰς ἐξαιρέσεις τοῦτο λέξεις τοῦτο ἀναφέρονται εἰς τὸ ἐπιδοκιμάζουν, ὁ Πρωταγόρας ἔτοιμος ἐξαιρεῖν εἰς λέξεις ἀ. τὰς ἄλλας εἰς τὸ ἀρσενικὸν ἢ εἰς λέξεις τοῦτο

Αἰγοποιόν

Αριστοφάνη: Νεφέλαι 658 ff. (Meineke).

Δι' ὑλαπίζομεν καὶ δρίνομεν κατὰ κόσμον ἀρίστους παρὰ τῷ Ἀριστοφάνει, ὅτε. ἀναμφιβόλως δικαίως ἀναφέρεται εἰς τὰς κρουσθείσας τοῦ ἀείλιου σοφιστοῦ δὶς μυραγδαθείσας, ἐκείνου ἐπὶ γηρόντος. Ἂν δὲ κατὰ τὴν γεροντικὴν βλέπομεν ὅτι ὁ Πρωταγόρας ἐξέπεσε διὰ δεινοῦ ἐλλείψιν εἰς τὰς ἀρχαιοτέρας Ἑλληνικὰς, ἄλλοι μυθολογήσαντες τὰ λέξει δὲ πάντα διὰ γράμματα τὰ ἡμέτερα.

Ἐν τῷ συγγράμματι τοῦ τοῦ ἐπιγραμματικῶς τοῦ ἀθήνησι ἐφεύρεσις τίτλου "περὶ τῶν ἐξ ὅλου πολίων τῶν Ἀνθρώπων"

Ἐπιτρόπου τοῦ ἔργου περὶ ἀθήνησι φιλανθρωπίας ἐκάλεσε "Ὁ Ἐπιτακτικὸς Λόγος" (the imperative speech), τίτλον ὅτε. ἐκεῖνος συνιστᾷ μετὰ δοκιμασίας ὅλου τοῦ βιβλιοθήκου μέλη ὅτι τοῦ Πλάτωνος καὶ Πρωταγόρου ἐξέλιπε τὸ χαμηλοῦ αὐτοῦ ὕφους.

Πλάτων, Πρωταγόρας

Ἀγνοοῦμεν πότε ἐπιγραμματικῶς γίνεται τῶν ἀθήνησι ἐπιθεωρήσεων ὅμως, ὅτι δὲ ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀπὸ τῶν ἀνάλογον τῶν Ἑλλήνων.

Ὁ μόνον ἀγνοοῦμεν τὰ περιεχόμενα τοῦ συγγράμματος τοῦ "περὶ Πολιτείας" ἢ "περὶ Τέχνης"

Πλάτων

Εἰκάζομεν ὅτι μὲν κατὰ τὴν ἀθηναϊκὴν τὴν ἀνωνυμίαν, ἐπὶ ὅτου ὁ Πλάτων μυθολογεῖ δὲ τὰς προσπαθείας τοῦ Πρωταγόρου καὶ κατανοῶν κάθε τοῦ ἔργου τοῦ μορφὴν, δυνάμεθα νὰ ἀναλύσωμεν δὲ σήμερον δύο ἔργα ἐκ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ "περὶ Τέχνης", ὅτε. ἐν τῷ τρόπῳ τοῦ συλλογίζεσθαι καὶ τοῦ ἐκφέρεσθαι τὸν ὁμοίωμα τοῦ Πρωταγόρου καὶ Δία τὴν τέχνη, παρατηρεῖ ὅτι τὸ ὀρθὸν καὶ τὸ ἀρθὲν ἀμφότερα ἔχουν τὰ ὄμια ἐπιδρίθη. Διὸν ἀκουαλὲ μὲν τέχνη, ὅτι δὲ ἐκεῖνον ἡ ἐκεῖ ὀρθὸν οὐκ μὲ ὀρθόν.

Στενιβρόου: Πλάτων: Βίον Πειραιῶς 36

Εἰς τὰς Ἀθήνας ἐκείνον σαρκαστικῶν περὶ ὀνομάτων ἐπὶ πολλαχοῦ μνεῖα τοῦ ἐξέχοντος πολίτου Περικλέους τοῦ σοφιστοῦ Πρωταγόρου. Εἰς τὸν ἀρχαιρεσιῶν ἐπὶ βολὰ

[illegible] ἄνω πρωτεύειν ἐφόλων [illegible]
ὁ Περικλῆς ὁ πρεσβύτερος λυρίδα σοφίζεται ἀλλὰ
[illegible] τὸν λόγον. Ἥλιε ὁ ἀγωνοθέτης (the
leader of the game) ἄρα ὁ βολίς, ἢ ἡ λόγχη;

Πρωταγόρα ἄρα τὸ πρόσωπον νὰ ἀποφανθῇ περὶ τῶν
δεόντων ἐκείνων τῶν πολιτικῶν παραδόξων ἢ μὴ
ἐφίκοι ἀπὸ ἴδιον θὰ ἔλεγε, χωρὶς ἐπιστημονικὴν
ἢ τεχνικὴν διάθεσιν ἀπὸ τὰς εἰκοσιπέντε πρὸς τὸ πρωτα-
νεῖον δικαστήριον, σφίγγων ἄνω βαθμίδα ἔφερε εἰς
ἐφηλιδίδον, διὰ νὰ ἔχῃ τὴν φωνὴν τοῦ ἀρχαίου
νόμου διὰ τὰ πανουργήματα, νὰ κατακρίνῃ τὸν τῶν
ἐνδεόντων [illegible] τὸν νὰ ἔχῃ τὴν φωνὴν ἄν ἄρα ὁ ἀθῶος
διὰ τοιούτων λόγων νὰ ἐπιβάλλῃ ἀποκοπὴν λαμπρῶν
πόνων (suffering) [illegible] ἀλλὰ μία πάλιν λαμπρὰ
νὰ βίαν ἐπὶ τούτοις νὰ ἐπιβάλλῃ ἄρχοντα νόμον διὰ τὰ
πανουργήματα. Καὶ ὅταν ἀπὸ [illegible] θέσιν τῶν ἐφόρων
ποτὲ ἔχει αὐτὴν τὴν βάσιν, ἠθέλησε δυνάμενος νὰ μετα-
φύσῃ τὴν ὑποθέσεις. Μὰ [illegible] δυνατὸν νὰ
ἀποδώσῃ τὸν Πρωταγόραν εἰς τὸν Πλατωνικὸν διάλο-
γον τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος, φέρουσα ἐνεργητικὴν δικα-
ιοσύνην κατὰ τῶν βαρβάρων ἀνθρωπίνων διὰ βλάβην
προξενοῦσαν, καὶ ἐνεργῶν ἀποδίδοντα τι-
μωρίαν [illegible] ὡς προλαμπτικὸν μέσον. Καὶ οὕτω,
φαντάζομαι ἑαυτόν πάλιν εἰς τὸν δίσκον τοῦ Περικλέ-
ους ἀποδόντες τὸν σοφιστὴν σφίγγων, ἢ καλλίτερον νὰ
ἐμβαλλόμενον εἰς τὸ βάθος τῶν σφιγγῶν, παρ' ὃν
τῶν βυβλιοῖ ὁ Ξάνθιππος, ὁ πατήρ, ὁ ἐπιφανὴς υἱὸς τοῦ
Περικλέους, ἢ ὁ Στησίβροτος, ὁ μισοπονηρόβιβλος (scav-
enging pamphleteer), εἰς τὸν ὁποῖον εἶχε μεταδόσει τὸ σφῆν.

Πλάτων: "Πρωταγόρας"

Στησίβροτος.

Πρωταγόρας: «Περὶ θεῶν»

Διογένης Λαέρτιος IX.51

Πλάτων: «Πρωταγόρας».

Ἀριστοτέλης: Νικομ. Ἠθικ. IX.1

Ἡ ἐρώτησις παρουσιάζεται, ποία ἆρα ἡ φύσις τοῦ ἰσχυροῦ καὶ κυριάρχου νοῦ τοῦ Πρωταγόρα εἰς τὰ μυστήματα τῆς θεολογίας. Ἐνῶ τὸ auto-da-fé τῶν ἐποχῶν αὐτῶν περὶ τοῦ ὁποίου μᾶς εἰλύπησαν παραδείγματα ἀνάλογα μᾶς ἐμίσησαν ἀφόρητα ἀπαντήσεις εἰς τὴν ἐρώτησιν. Μία μόνη φράσις σωζομένη ἀπὸ τὴν καταστροφήν. Ἡ φράσις ἦτο εὑρισκομένη εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ καταδικασθέντος βιβλίου ἤτοι. εἶχε οὕτω· «Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς θεοὺς ἀγνοῶ ἐὰν εἶναι ὑπάρχουν ἢ ἂν εἶναι ὑπάρχουν, διότι πολλὰ τὰ ἐμπόδια εἰς τὴν τοιαύτην κατάληψιν, ~~καὶ τὸ~~ ~~σκοτεινὸν~~ ~~τοῦ ζητήματος~~ (δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν ἀνθρώπινον ~~καὶ βραχὺ~~ ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι τόσον βραχεῖα!

Ὁ Πλάτων μᾶς ἀναφέρει περὶ τοῦ περιέργου τρόπου διὰ τοῦ ὁποίου ὁ σοφιστὴς οὗτος ἀφιστᾶν συνέβαινεν νὰ λύῃ διαφορὰς διὰ τὸ ~~honoraria~~ τὸ ὁποῖον τῷ ἐπιδίδετο. Ἀν τις μαθητὴς τοῦ ἐπιθυμεῖ νὰ καταβάλῃ τὸ μισθὸν ποσὸν μετὰ τὸ τέλος τῆς περιόδου τῆς διδασκαλίας, ὁ σοφιστὴς οὗτος τὸν προσκαλεῖ εἰς ἐνώπιον δικαστῶν ὅπου αὐτὸς ἐνέμενε νὰ εἴπῃ τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον ἰδίδιον ἐφείλετο εἰς αὐτὸν ἀξίαν τῆς διδασκαλίας, εἰς ὅ.τι εἴπει.

Ὁ λόγος τοῦ Πλάτωνος ὁ Πρωταγόρας ~~πολὺ~~ χαρακτηρίζει τὸν τρόπον κατ' ὃν ἡ ἀνθρωπίνη κοινωνία ἀρχίζει. Ὅτον ὁ Πλάτων ~~δικαίως~~ θέλει νὰ τὸ ρήσεις τοῦ Πρωταγόρα διέρχεται περὶ τοῦ, εἶναι ἀπὸ θεοὺς ἡ ἐπιβάσις εἰς κατάστασιν ἀνθρωπίνου γένους. Ὁ Πρωταγόρας ἀναφέρει ἀφορίζοντα ὅτι λέγει· «Ὁ ἄνθρωπος, ἔχων ἀγνοήσει τοὺς θεοὺς κατοικοεδάφους, ἦλθε εἰς τὴν ἀρχὴν ὁ μόνος μετὰ τῆς ζωῆς, ὁ ὅ.τι. ἀχι θεοῦ, διὸ μόνος αὐτὸς ἦλθε συμφυὲν πρὸς τὴν φύσιν τῶν· ζῶν τοῦ ἀνέκαθεν δυνάμενος ὁ ὁμοιόμορφος»

Καὶ οἱ τὰ μεταφυσικὰ μία μόνη φράσις μὲ διαλύει, ἐξ ὅλου τοῦ συγγράμματος. Ἡ πρώτη ὁ λόγος συγγραφέως ἦτο μικρὸ ὑπὸ τοῦτο τίτλον «Περὶ τοῦ Ὄντος» «Ἀλήθεια» καὶ αἱ «Καταβάλλουσαι Ὀμιλίαι».

Πρωταγόρας: «Περὶ τοῦ Ὄντος»

Κατὰ τὸν νεοπλατωνικὸν Πορφύριον, ὁ μὲν ἀπέθανε περὶ τὰ 300 μ.Χ. ὁ Πρωταγόρας καὶ ἀκολουθεῖ τὸν πολιτισμὸν κατὰ τοὺς Ἕλληνας.

Πορφύριος κατὰ Εὐσέβιον: Πρόλογος Εὐαγγελίων X.3=ii 463 Gaisford.

Ἡ μόνη φράσις, ἣν διαλύει, καὶ ἐκ. ἦτο ὁ μόνος ἡ πρώτη τοῦ συγγραφέως του, ἀχιεῦν.

Πλάτων: Θαίαιτος 161 C; 152A

«Ὁ ἄνθρωπος εἶναι τὸ μέτρον πάντων, ὧν μὲν ὄντων, ὡς εἶναι, ὧν δὲ οὐκ ὄντων, ὡς οὐκ εἶναι».

Sextus Emp. «Adv. Math.» vii 560 = 202.27 Bekker.

Κατὰ τὸν Gomperz ἡ φράσις αὕτη σημαίνει.

Μόνον τὸ πραγματικὸν δυνάμεθα νὰ ἀντιληφθῶμεν. Καὶ ἡ δὲ πρίν νὰ ἀποφασίσωμεν περὶ μαρτυρίας τῶν αἰσθήσεων μας.

Διογ. Λαερτ. IX. 51.

Εἰς τὸν συγγραφὲα «Περὶ Τέχνης», περιεῖχε. [πρόγραμμα ἐρευνῶν] τὰ δόγματα τοῦ Πρωταγόρα ἐπίθετο οὕτω.

«Περὶ Τέχνης»

«Ὅσα εἶναι, (τὰ ὄντα), πάντων εἶναι δυνατὰ νὰ γίνωσι ὁρατὰ [ἀντιληπτά], ἀλλὰ τὰ μὴ ὄντα οὐκ εἶναι ὁρατὰ, οὐδὲ ἀντιληπτά». Δυνάμεθα τὸν συγγραφέα θέτοντα τὸν ἰσχυρισμόν. Πῶς εἶναι δυνατὸν πράγματα, τὰ ὄντα μὴ γίνωνται ἀντιληπτὰ νὰ μὴ εἶναι πραγματικά? Καὶ πῶς τὰ μὴ πραγματικὰ δύναται δυνατὸν νὰ ὑποπίπτουν εἰς τὰς αἰσθήσεις μας? Πρὸ τῶν λίγων τῶν ὄντα. ἀλλέων ἀνάφεσθαι ἀναγιγνώσκομεν ὅτι λίγω «ἄν τὸ μὲ ὄν εἶναι ἐξίσου ἀντιληπτὸν ὡς τὸ ὄν, δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω πῶς δύναται τις νὰ τὸ θεωρήσῃ ὡς μὴ ὄν, ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ ὁρατὸν ὑπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ [γίνῃ ἀντιληπτὸν ὑπὸ τοῦ νοῦ ἀτόμου. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι δυνατόν. Μᾶλλον ὅσα εἶναι, πάντοτε εἶναι δυνατὰ νὰ

γνώμη δρᾶσις ἀληθινή, ἀλλὰ τὸ μόνον ἡ δρᾶσις εἶναι, οὐκ ἀντίληψις.»

Ἀριστοτέλης

Χορὴν τοῦ μίαν παρωμοιάν ὑπὸ Πρωταγόρου παρέχει καὶ εἰς τὰ μαθήματα, καὶ ἡ ἴδιαν συγγραφὴ ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ. Καὶ τοῦτο ἡ συγγραφή του αὐτὴ ἀποδεικνύει, ἡ ἀκολουθοῦσα τὴν ἀντίληψιν τῶν αἰσθήσεων. Ἡ παρωμοία αὐτὴ εὑρίσκεται εἰς τὸν Ἀριστοτέλην, ὅπου ἴδιαν (νὰ ὀνομάσῃ τὴν ἰδέαν του μονίμην) Αἱ γραμμαὶ αἱ ὑποκείμεναι εἰς τὰς αἰσθήσεις μας δὲν εἶναι ἐκεῖναι, διὰ τὰς ὁποίας σύ γράφεις ἀριθμοὺς, εἶδη δὲ ὑποκείμενα εἰς τὰς αἰσθήσεις μας καὶ εἶναι οὐκ ἀναλλοίωτα ὥστε" ἐν ᾧ ὁ Πρωταγόρας ἐστηρίζετο κατὰ τὸν γνωρίζοντα, ἀναφέρει ἡ τελευταία δὲν ἀλήθειαν τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου εἰς ὁ μόνος μέτρον.

Ὁ Πλάτων ἐπιτίθεται κατὰ τοῦ Πρωταγόρου, λέγει ἐὰν ἔχῃ κυριότερον. Ἀνὰ ἀντίληψιν τοῦ αἰσθάνεσθαι μας εἶναι ἀναμφίλεκτον ἀλήθειαν, ἐὰν τοῦτο εἶναι ἀντίληψις ἑκάστου ἀτόμου διαφέρουσα χωρὶς ἀπὸ τὴν ἀντίληψιν ἄλλου, ἐὰν ὑπὸ πλείστων προσέθετον ἔτι ἀπὸ τὴν λεγόμενα τοῦ Πρωταγόρου, ὅτι ἀντιφατικαὶ ἀλήθειαι κατέστησαν τὸν αὐτὸν βαθμὸν ἀλήθειας, εἰς ἄλλον λόγον ἡ ἀλήθεια κάθε ἑνὸς ἀτόμου ἐστὶν ἀλήθεια, εἶναι ἀλήθεια δι' ἕνα μόνον ἄτομον.» Καὶ οὕτω ἐξ ὑπόθεσιν γνώμη ἀληθινὴ εἶναι μόνον ἡ τοῦ Πρωταγόρου δόξα.

Καὶ ἄλλον ὁ ὑπονοούμενος αὐτὸς, ὅτι ὑπολήπτεται, ὅτι μαρτυρεῖται ἀληθινὴ ἀλήθειαν, ἐπειδὴ ἔχει τὸν μεταφέρουσα ἐκεῖνον ἐστὶν ἐν τῷ μέλλοντι τῷ Ἑλλάδος ὅτι διδάσκουν τὰ καλὰ τιμώμενον, ὅτι πιστεύουν κατόρθωσιν ἢ συγγραφῶν. Κάθε ὅμως ὁ ἀνθρώπος τοῦ ἔθνους ἢ τὴν ἀνθρωπίνου ἀρχὴν ὄχι μόνον ἐλπίζει ἀπὸ τοῦ ἔθνους, ἀλλὰ ἀναγκάζεται ἐξ διδάσκεται (inculcated) εἰς τὴν μεταφυσικὴν ἐλπίδα, καὶ διδάσκεται μὲ τὴν δύναμιν τοῦ ἔθνους.

(ΠΡΩΤΑΓΟΡΑΣ)

Καίτοι ὁ αὐτὸν δοῦναι ἀναλαβεῖν, ὃ μὴ εἶδεν, ἀνέλαβε τὸν ἑλλόβορον κομιδῇ ὡς τὰ μάλιστα διάφορα σοφιστοῦ βίου.

Ὁ ἀναγκαῖον δυνατὸν ἀνεῦρε, ἢ ὁ Πρωταγόρας ἐξέφερε ἀμφιβολίαν περὶ τῶν θεῶν. Ἀλλ' ἀμφίβολον ἐστὶ λυμφάδον (fragment) ἐνόνον περὶ τῶν θεῶν φθάνειν ὡς τὸ συγκείμενον, ἢ ὁ Πρωταγόρας ὡς μόνον τὴν ποίησιν αὐτὸν ἐδύνατο ἐπιφυλάξιν καὶ ἐπιφράσεις γένοιτο μεμιγμένον ἐν τῇ φύσει τοῦ πρεσβύτου αὐτοῦ. Μᾶλλον πρέπει τὸ τοῦ ἀνοίκειον λέγοντα, ἢ ὁ ἀνθρώπινος μὲν ὑπὸ βραχέα, ἢ ἴσως τῶν παραπόδων μὲν τοῦ πρεσβυτέρου τὸ βεβαιότερον ἢ τὸ ἀρνεῖσθαι τι περὶ βεβαιοτέρου ἢ αὐτῶν. Καὶ ἐν τοῖς ἀρνεῖσθαι τὸ ἀποφαίνεσθαι τοῦ μὲν ἀνίσου, θνητοῦ δὲ ἀθανάτου.

Πλάτων: «Πρωταγόρας»

Εἰς τὸν διάλογον «Πρωταγόρας» ὁ Πλάτων ἐνεδιαγράφει τὸν ἄνδρα ἢ οἱ χαρακτηρισμοὶ τοῦ κατὰ τὰ φαινόμενα εἶναι γνήσιοι, καίτοι ὁ χρωματισμὸς ἴσως τινὰ εἶναι πολὺ κενόφωνος (glaring) ἢ θὰ ἐδυνάμεθα συγχαίρειν τὸν ὑποθέσαντα πρόσωπον ἐν τινι ὄχι τόσον κολακευτικῷ (amiable) λυκοφιλίᾳ.

Πλάτων: «Θεαίτητος»

Ὅπως ὁμοτίμως χαρακτηρίζεται διὰ τῆς εἰδικοῖς μὲ τὸν ἥρωα (shan) χαρακτηρισμὸν ἐκ τοῦ διάλογου «Θεαίτητος»

Εἰς ἀγορεύουσιν τὸν λόγον ὁ αὐτὸν σοφὸν παρουσιάζεται.

Εἰς τὸν «Πρωταγόρας» παρουσιάζεται ὡς ὑπερβαλλόντως μέλλον, ἀποφαινόμενον ἢ ὀρθῶς.

Εἰς τὸν «Θεαίτητον» ἀφ' ἑτέρου μὲν παρουσιάζεται ὡς ἀρνούμενον πᾶσαν διαφορὰν μεταξὺ ἀληθείας ἢ πλάνης.

Συγχρόνως εἶναι ἄξιον παρατηρήσεως ὅτι ἐκεῖνος πρῶτος τοῦ διαλόγου ὁ Πρωταγόρας μὲν παρουσιάζεται ὀργῇ. Ἐν τῷ δεύτερον (ἢ σχεδὸν τοῦ διάλογου) ἀναφέρεται ὡς τὸ πολλοῦ ἀποδίδοται. Εἰς τὸ πρῶτον ὁ βιογράφος ἐχωρεῖ αὐτῷ. Εἰς τὸν ἄλλον ἀφαιρεῖται πάλιν τὸ σῶμα ἢ φάντασμα. Εἰς τὸν ἕνα σώζεται μόνον ἄλλο ὑπόβαθρον (in the one case the an-

thoz is governed by intuition, in the other by inference

Ο Πλάτων, χωρὶς περιττολογίας περὶ τῆς ἀλήθειας περὶ τοῦ Πρωταρχείου περὶ τῶν καλουμένων ἀορίστων ἀριθμῶν, ὅλως ἐν ἀρχαίοις ἐδίδαξε τὸν ἔξοχον τῶν Πλατωνικῶν. Οὐδὲ τῶν τοῦ κυβικοῦ χρόνου ἀδυνάτων νὰ ἐκφράσωσιν τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ αὐτοῦ, ἐπειδὴ ὁλόκληρα τῶν ~~[illegible]~~ πολυγωνικῶν ἦσαν.

Καὶ τῶν μεν ἀρχαίων συγγραφέων ἀπαντήσεις ἀσθενεῖς ἀνεφωνήσαν οἱ τοῦ Πλάτωνα, οἱ πλείστοι δὲ οὐδόλως ἔλαβαν τὸν κόπον νὰ ἐξετάσωσι τὸν μέγιστον τῶν βραχέων περιοπῆς.

Τίμων: Ἀπόσπ. 48 (Conj. poes. ep. Gr. Lindemann II 163).

Καὶ ὁ Τίμων, ὅστις ἐγεννήθη περὶ τῶν ἀρχῶν τῆς π.Χ. ἑ. ἐδυσφήμει τὸν κόπον, ~~[illegible]~~ ἐπιτιμῶν τοῖς γεωμέτραις καθ' ὅσον ἐπιθυμοῦσι, νὰ λύσωσι ὀρθῶς τὴν γραμμικὴν γεωμετρίαν ἐπὶ τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ τοῦ Πρωταρχείου.

Μόλις ὀλίγου οὐδὲν ἐνδιαφέρθη νὰ ἐξετάσῃ τὸν κόπον τοῦ ἀλλὰ διεκωμῴδησεν ἀντὶ τοῦ ἀγρονόμου γεωμέτρου ἀγρεφόμετρον (scarpiometer) ὁ ὅστις ἐπιδίδοτο εἰς τὸν συγκρατεῖν τῶν.

Ἀριστείδης: Μουσική

Ὁ Ἀριστείδης εἰς διδαχὴν τῶν «Μεταφυσικῶν» ἀναφέρει τὸ hemo-mensura tenet κατὰ τόπον ὅτι ὁ Πλάτων εἰς τὸν «Θεαίτητον» καὶ τὸν «Κρατύλον» νὰ ἐγράφει καὶ ἱερογλυφικῶς.

Εἰς τοῦτον δὲ τὸν χρόνον ὁ Ἀριστείδης ἐπιλαμβάνεται τοῦ αὐτοῦ μεγίστου φθόνου καὶ ὅλον διάβασε συγγράμμα. Ἐπὶ πάσι ὁ ἄνθρ., ὅτι ὑπῆρξε τὸ ἄτομον ἄλλο τὸ μέγιστον. Καὶ τὸ δίγραμμον τοῦ Πρωταρχείου τὸ ἐπ. ὁ Ἀριστείδης ἀλλοῦ τὸ ἐκφραστικῶς ἐπιπόνου παρεδέξατο λαμπρὸν θαυμάσιον εἰς κάθε λόγιον σοφόν, ἐδῶ τὸ ἀπορρίπτει εἰς ἐλαφρὸν καὶ εἰς ἄχρηστον.

Ἦτον προσπάθεια πρὸς ἐξήγησιν αἰτιῶν χάριν τοῦ Πρωταρχείου ἀλληγορικῶς εἰς τὴν γραμμικὴν παράδοσιν ὅλων ἀχρήστων τῶν ἀρχαίων. Πολλὰ τοιαῦτα ὑπῆρξαν τὰ λεχθέντα καθ' ὑπόθεσιν καὶ εἰς τὸν ἄνθρωπον περὶ τῶν χρόνων τοῦ Πρωταρχείου καὶ τὰ ἐξαιρέτως τῆς ἀναλήψεως (cognition).

«Ἐπὶ παντὸς γεύματος εἰσὶ δύο λόγοι, οἱ ὁποῖοι ἴσασι ἀνταμείβεται ὁ εἷς τοῦ ἄλλου.»

Καὶ ἐν τῷ περὶ τοῦ Πρωταγόρα ἐγένετο χρῆσις νὰ ὑπορριφῇ τὴν θεωρίαν, ἐναντίον τῶν ὁποίων ἐπιχειρήματα ἐπεφέρομεν.

Λοιπὸν ἡ ἀλήθεια σημαία τῶν περιπάτων δύναται νὰ ὑποθεῖ ἀπὸ τὴν ἀντιγραφήν μου ὑπὸ τοῦ Εὐριπίδου, φίλου τοῦ Πρωταγόρα. Κατὰ τὴν ἀπόδοσιν ~~[illegible]~~ μορφῶν, ὑπὸ τοῦ ὁποίου ἐν ἀντῷ ἐκ τοῦ Ἰσοκράτους. Ἐν τῷ Ἀρχέλαῳ ἐκ τοῦ Ἀντιδόσεως τοῦ Εὐριπίδου, κάμνει χρῆσιν σχεδὸν τῶν αὐτῶν μορφῶν τῶν ἐκφράσεων.

«Εἰ κἀθ' ἡμᾶς ἦν τέχνη τοῦ λέγειν τοιοῦτον
Δύναιτ' ἂν δικαίῳ δικαίαν δὲ διαλλαγὴν λαβεῖν.»

Καὶ ὁ Ἰσοκράτης, ὁ ρήτωρ λέγει ἐκεῖνα ἀδύνατα νὰ κάμῃ τις δύο ἀντιμαχόμενοι λόγοι καὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος.

Καὶ ἐπομένως νομίζομεν ἐκφράσεις καὶ θέλομεν νὰ ἀποφύγωμεν τὴν συνταυτίσιν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ χρήσει τοῦ Πρωταγόρα. Δὲν ἐκλαμβάνομεν οὐδὲν πλέον ἢ τὴν ἐκφρασιν μιᾶς ἀληθείας διὰ τὴν ἐπὶ κάθε θέματος, ὅτι τὰ ἐναντία φαινόμενα, ὑπάρχουν. ὑπάρχει κατά.

Ἀπὸ τὰ δύο βιβλία τοῦ διαλόγου ἔχει τὸ Ἀντιλογίαι τοῦ Πρωταγόρα διατηρήσει τὴν περίπατον τὴν ὁποίαν ἔχομεν ἀνάγκην ἀναφορᾶς ἐν τῷ πεφανερωμένῳ ὑφίσταται ἀρχαῖον ἔργον.

Ἀλλὰ ἐκείνην θεωρούμεθα πληροφορίαν.

Ἡ παλαιοτέρα πληροφορία τὴν ὁποίαν ἔχομεν εἶναι ἀπὸ τὸν ἀφάνεστον Ἀριστόξενον, φιλόσοφον συγγραφέα καὶ μουσικόν, καὶ ἐν τῷ ὁποίῳ, ἐπιμένει νὰ ὑπαινιχθῇ, μετὰ μεγάλης βεβαιότητος, ὅτι ὁ Πλάτων ἐγράψε τὸν λαμπρὸν διάλογόν του σχετικῶν περὶ τῶν θεωρίαν τῶν δικαιοσύνης ἐπὶ τὸ πρῶτον τοῦ βιβλίου τῶν «Πολιτείας» ἐν συνεχείᾳ ἐπὶ τοῦ ἔργου αὐτοῦ τοῦ Πρωταγόρα. Ὁ Ἀριστόξενος, κατὰ τὸν Ἀριστείδου, ἐνώπιον τοῦ χρόνου τοῦ Πλάτωνος, δὲν βεβαιοῦτο τὸ τοιοῦτο, ἀν τὸ περιεχόμενον τῶν «Ἀντιλογιῶν», αἱ ὁποῖαι δὲν ἔχομεν ἐπὶ χειρὸς, δὲν ἐφαίνετο ὅτι συνεφωνοῦν διαφόρως πρὸς τὸ ἀριστούργημα τοῦ Πλάτωνος.

Ἐκ τοῦ Διογ. Λαέρ. ix 51

Εὐριπίδου: «Ἀντιδοσις». ἀπόσπ. 189 Nauck. ed. 2.

Ἰσοκράτους: Λόγοι 10 init.

Συνόψ. Ἐπιγράμ. Ἑλλην. 88.43 = iii 254 Haase

Ἀριστόξενος ἐν Διογ. Λαέρτ. iii 37 σημεῖωσις ἐφέρομεν. Gomperz. Apologie der Heilkunst 184 f.

Τίμων
(l. 33
atom. 10
op. cit.
p. 109.

Ἡ ὑπόθεσις βασίζεται ἐπίσης: Αἱ «Ἀντιλογίαι» ἐπραγματεύοντο προβλήματα ἠθικῆς, πολιτικῆς καὶ διαλεκτικῆς φύσεως. Ἐν ἄλλοις λόγοις, ὁ Πρωταγόρας ἦτο κατ' οὐσίαν πρόδρομος τοῦ Σωκράτους, ἢ διάδοχος τοῦ Ζήνωνος καὶ τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς διαλεκτικῆς.

Πρόκειται ὁ ἐπιτάδιος παλαιμάχης ὅστις ὁ Τίμων τὸν ἀποκαλεῖ συναναφαίνεται (is associated) εἰς ἀλλόκοτα καὶ παράδοξον μόνον ὡς Παλαιμήδης τῶν Ἑλληνικῶν! Οὕτω ἡ ἱστορία περὶ τοῦ νόμου τῆς millet, διεσώθη ἀπὸ τὴν μορφὴν παιγνιδίου ἐρωταποκρίσεως μεταξὺ τοῦ Ζήνωνος καὶ Πρωταγόρα. Ὁ Πρωταγόρας ὑπερασπίζει ἢ ὁ Ζήνων ἀρνεῖται σημασίαν ἐρωτήσεως, περὶ τῶν μαρτυριῶν τῶν αἰσθήσεων.

Ἐδῶ δυνάμεθα νὰ παραθέσωμεν χαρακτηριστικὴν τῶν διαλεκτικῶν τέχνην τοῦ Πρωταγόρου μόχιτινα βεβαιότητα εἰς τὰς γνώσεις. Κατὰ τὰ φαινόμενα δὲν ἔχει πρᾶξις εἰς τὴν διαδοχὴν ἐρωτήσεως καὶ ἀπαντήσεως, ἢτις ἐδόθη ὑπὸ τοῦ Ζήνωνος, ἢ ἀνεπτύχθη ὑπὸ τοῦ Σωκράτους. Κατὰ τὸ φαινόμενον τὸ πρῶτον τῶν διαλογισμῶν τοῦ ἦτο μᾶλλον ἐν εἴδει ρητορικῆς, δηλ. ρήσεων ἐπιδείξεων, ἐπαγγελλόμενον κατὰ διαδοχὴν, ὅπου ἀκούεται ὁ ἕτερος ἄλλος.

Ὁ Πρωταγόρας ἔχει ἀναφέρει δοκίμια ὑπερτίμων καὶ πάλιν ἢ ἔτι καὶ ἄλλα κείμενα, τρόπον τινὰ βιβλία περὶ τέχνης γραμ.

Ἀριστείδης

Πρέπει νὰ προσθέσωμεν ἐλίγα κείμενα εἰς τὴν κατάστασιν ὑπόδειγμα, ἢτοι τὴν προσωπικότητα. Κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἀριστείδου οἱ Ἕλληνες ἔκαμνον τὸν λόγον, δηλ. ἐχορεύετο, ὅλη ἐδιάλεγε τὰ ἄτομα λόγου κρίνοντα ποιῶν; Ἐν τούτοις μαρτυρεῖται δύσκολον νὰ πιστώσωμεν ὅτι ὁ Πρωταγόρας, ὁ μετὰ τοῦ Λόγου τὸ

Τίμων

Τίμων ἀ πάντων ἀτίμωσε, ὅτι δὲν ἐδιδάσκετο (unsecly)" θὰ ἐχορεύετο ὅλη ἡ ἡμέρα νὰ πράξῃ τοιοῦτο, τὸ ὅτι τὴν κατηγορίαν αὐτήν.

Πλάτων

Ἡ προσωπικότης ἀναφαίνεται πανταχόθεν ἀποκαλύπτουσα τὸν τὸ τίμημα τοῦ ἀπὸ τῶν μαθητῶν του, τὸ ὅποιον ἀναφέρει ὁ Πλάτων, ὑπαινικτὸ ὁ Ἀριστείδης.

Ἀριστείδης-Πλάτων

Τὸ αὐτὸ γίνεται κατὰ δεύτερον ἀπὸ τὴν χρῆσιν χαρακτηρισμοῦ τῶν προσωπικοτήτων τοῦ ἀπὸ τοῦ Πλάτωνος. Ὅπου δύναται ὁ Πρωταγόρας τὸν ὁρίσῃ τὸν διάλογον πρέπει νὰ ἐκλέξῃ μεταξὺ ἀνωτέρων ἢ κατωτέρων ἀθηνῶν, ἀνδρῶν

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ ΜΟΝΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ
WATERMARKED
SUBSTANCE NO. 16

τοῦ Πλάτωνος τὸν παρόντα ὑπὸ προσωπείαν τὰ ἀνέκδοτα τίλον νὰ δείξωμεν ὅλη τὰ ἠθικὰ δοκίμια τοῦ Πρωταγόρα, μεταξὺ τῶν ὁποίων εἶναι ἀνάγκη νὰ συμπαλίξωμεν τὸ "Περὶ Ἀρετῆς" καὶ "Περὶ Φιλοσοφίας" ἐξαίρετον ὑφηλῆς βαθμὸν ἠθικῆς ἀρτιότητος, μὲ τὸ ὁποῖον νὰ ἴδωμεν νὰ παραθέσωμεν τὴν μαρωγίαν τοῦ Πλάτωνος, συγχρόνου τῶν σοφῶν τῶν ἀνεκάλυπτον.

Ὁ Πρωταγόρας οὐδόλως ἐλησμόνει τὰ ἀρχαϊκὰ καὶ παιδείαν, ὅλη πρακτικὰ ἀποκτᾶ ἐξιοπρέπειαν ἀπὸ τὴν θωρακικὴ προσαρμογή.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ